

INTERVJUU**Kadri Simson: kõik see vääriskõik**

"Mul on võimalik teha seda, mida ma olen kaua oodanud," ei hoiu majandusministriks saanud Kadri Simson tagasi rõõmu valitsuses tegutsemise pärast. "Kõik see vääriskõik kümme aastat ootamist." ▶ 6-7

TÖÖSTUS**Harju Elekter võtab üle PKC ruumid**

Järjest mitmest mahukast lepingust teatanud Harju Elekter võtab enda kasutusse juhtmekeidiste valmistaja PKC lahkumise järel vabaks jäävad ruumid Keilas. Tehas vajab juurde ka töökäsi. ▶ 8-9

INVESTOR**Kogemuse võrra rikkamalt aktsiaturul**

"Tähtis on, et kui turg pöördub, saaks oma investeeringutest mõistlikel tingimustel välja," jagab investor Charlie Viikberg kogemust, mille ta sai 2008. aasta kriisist. Tallinna turult toob ta välja kaks aktsiat. ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▲**Infortarit investeerimise rekordaasta**

Investeeringuettevõtte Infortar kulutas 2016. aastal 343 miljonit eurot, suurimad kapitalipaigutused olid Tallinki uue laeva Megastari ost ja Eesti Gaasi aktsiate omandamine. Ettevõtte juhatuse esimees **Ain Hanschmidt** nimetas eelmist aastat suurimaks investeeringute aastaks pärast Silja Line'i soetamist kümme aastat tagasi. Hiljutise gaasiaktsiisi tõusu uudise valguses kahtses Hanschmidt Eesti Gaasi ostu. Arvestades, et see ost moodustas investeeringutest ligikaudu viiendiku, võib investeeringute saldot pidada positiivseks.

▶ Loe lisaks lk 6

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 12. jaanuar 2017
nr 8 (5605) 3 eurot

EUR/USD
1,0567 ▲

USD/EUR
0,9463 ▼

EUR/SEK
9,5595 ▼

EUR/RUB
63,5057 ▼

NordPool
29,88 ▲

Euribor
-0,232 ▼

KINNISVARA

Pidu üle Eesti

Korterite hinnad ja nende ostutehingute arv on kasvanud hoogsalt mitte ainult Tallinnas, vaid üle terve Eesti ning trend peaks tänava jätkuma. ▶ 4-5

▲ Möödunud aasta augusti lõpus peeti avapidu Tallinna kesklinnas vastvalminud City Residence'i kortermajas. FOTO: RAUL MEE

TELLIJATELE: Kas areng ehitussektoris võib kaasa tuua osa erialade ja oskuste tagaplaanile jäämise ja hilisema väljasuremise? ▶ Ehitus

LÜHIDALT

Silvano kutsub aktsionärid kokku

Silvano Fashion Group kutsub kokku erakorralise üldkoosoleku 2. veebruaril. Ettevõtte juhatus ja nõukogu teevad koosolekul aktsionäridele ettepaneku muuta juunikuisel üldkoosolekul kinnitatud aktsiate tagasiostuprogrammi tingimusi nii, et maksimaalne hind, millega Silvano Fashion Group võib tagasiostuprogrammi käigus oma aktsiaid tagasi osta, on 3,30 eurot aktsia kohta. Juuni koosolekul kehtestati piirhinnaks 2,70 eurot. Selle muudatuse üle on Silvano juba hääletanud detsembri keskpaigas toimunud koosolekul. Paraku rikuti seadust, sest ei täidetud kvorumini nõuet. Seetõttu tuli otsuse vastuvõtmine lüüa tühisteks.

BMW kaotas luksusautode turul juhtpositsiooni

BMW ei ole enam maailma suurim luksusautode tootja - esikoha hõivas Mercedes-Benz, kirjutas Bloomberg. Münchenis tegutsev autotootja müüs eelmisel aastal 80 000 autot vähem kui Daimler AG bränd, mille sportlik disain ja populaarsed sportmaasturid meelitasid ligi rohkem noori ostjaid. BMW-l tuleb silmitsi seista mitme väljakutsega - Euroopa autode nõudluse kasv aeglustub ning on oht, et kaubandusbarjäärid Suurbritannia ja USAga hakkavad müüki segama. Sellegipoolest kasvas BMW autode müük 2016. aastal 5,2 protsendi võrra, 2 miljoni autoni. Mercedes müük kasvas samal ajal aga 11,3 protsenti, 2,08 miljoni autoni.

Prognos: Rootsi börsi parimad dividendiaktsiad

Eelmise aasta eest on Stockholmi börsil enim kaubeldud firmade aktsionäridest suurimad dividendilootused Tele2 ja Ericssoni aktsionäridel. Nii prognoosib oma arvutuste põhjal agentuur Bloomberg. Telekommunikatsioonisektori järel tulevad pingereas kolm suuremat pank - Nordea, Swedbank ja SEB.

Eesti ettevõtjad toetavad libauidiste äri

Postimees, Saku, Valio, Samsung, Eesti Pagar jpt avaldavad oma reklaambannereid libauidiste keskkondades, toetades sellega rahaliselt libauidiste äri, kirjutas arvamussartikkel Best Marketing Internationali juht Hando Siisalu. Reklaambannerite ost käib automatiseeritult ja reklaamiandjad ostavad reklaamivõrgustikest kindla profiiliga auditooriumi. Kuna reklaamivõrgustikesse kuulub tuhandeid veebikeskkondi, siis reklaamijad ei tea alati, mis keskkonnas nende banner avaldatakse. Best Marketing on avaldanud näiteid Eesti ettevõtete reklaamidest libauidiste saitidel. Näiteks on ühel saidil Saku Õlletehase reklaam kõrvuti uudisega sellest, et Putin kuulutab Trumpi ametisse astumise päeva Venemaa riigipühaks.

USA president Barack Obama pidas teisipäeval Chicagos oma hüvastijätukõne, tema kõrval esimene leedi Michelle Obama ja tütar Malia Obama. FOTO: EPA

POLIITIKA

Obama ameeriklastele: kaitske oma demokraatiat!

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Elu läheb paremaks ja muutused toimuvad siis, kui riigi kodanikud ise selle elu kujundamises kaasa löövad, rõhutas ametist lahkuv USA president Barack Obama teisipäeva õhtul oma hüvastijätukõnes.

Nii oli tema kõne keskne teema demokraatia ning vajadus seda "kiivalt" kaitsa. See on olnud Ameerika edu pant.

Obama hoiatas alla vandumast hirmudele ja eelarvamustele ning poliitilise debati eest, mis eriarvamusi halvustab. Ka majandusliku ebavõrdsuse süvenemine on ohtlik. Kogu kõne oli läbi pikitud USA ühiskonnas muret tekitavatest poliitilistest muutustest.

"Kui me ei loo võimalusi kõigile inimestele, siis pettumus ja

lõhed, mis on meie edenemist pidurdanud, süvenevad veelgi," hoiatas Obama. "Kui iga majandusteemat kirjeldatakse kui võitlust rasket tööd tegeva valge keskklassi ja väärivate vähemuste vahel, jäävad kaotajaks mis tahes nahavärviga töölised," jätkas ta. Vastandumine teravneb, kapseldumine oma mullijätku kesksel meelepärastel info aktsepteerimise halvab debati ja ideede võistluse.

Välised ohud

Obama hoiatas ka väliste ohtude eest. "Esitaks vägivaldsed fannaadid, kes väidavad end kõnelevat islami nimel," ütles ta. "Viimasel ajal üha enam ka autokraadid välisriikide pealinnades, kes näevad vabas turus, avatud demokraatias ja tsiviilühiskonnas ohtu oma võimule. Kah-

ju, mida need meie demokraatiale teha võivad, on suurem kui autopommi või relvarünnaku tagajärjed. See esindab hirmu muutuste ees, inimeste ees, kes näevad teistmoodi välja või palvetavad teistmoodi. Põlgust õiguskorra vastu, mis valitsejalt aru andmist nõuab, sallimatust erimeelsuste ja vaba mõtte vastu, usku, et selle, mis on tõde või õigus, otsustab mööga või relva jõud või propagandamasin."

Välise ohtude suhtes tuleb jääda valvsaks, kuid eelkõige ei või Ameerika ise oma väärtusi minetada, manitses Obama. "Venemaa ja Hiina ei suuda maailmas saavutada sarnast mõjukust, kui me ise ei ütleks lahti sellest, mille eest oleme seisnud, muutudes pelgalt veel üheks suuriigiks, mis oma väiksemaid naabreid kimbutab."

Demokraatiat tuleb kaitsa iga päev, toonitas Obama. See ei ole midagi sellist, mis on isenesest olemas. Ilma inimesteta, kes seda ellu viivad, poleks USA konstitutsioon enam kui tükk pärgamenti.

Oma kaheksale aastale tagasi vaadates ütles Obama, et palju on ära tehtud, millesse ta kaheksa aasta eest ehk uskus ei söandanud - USA majandus uue depressiooni lävelt tagasi pöördunud, autotööstus jalule aidatud, palju uusi töökohti loodud ja 20 miljonile inimesele tervisekindlustus tagatud.

Nii lõpetas kümne päeva pärast ametist lahkuv president oma kõne optimistlikul toonil, korrates kaheksa aasta tagust valimiskampaania loosungit: "Jah, me suudame! Jah, me suut-sime! Jah, me suudame!"

PUIDUTÖÖSTUS

Vare: riik aitab sellega, kui ei hakka segama

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Ettevõtja Raivo Vare sõnul on miljardiline puidutöötlemistehas saajandi investering ning riik saaks sellele kaasa aidata, kui ei hakka lubade ja kooskõlastustega takistama.

Sylvesteri taustaga ärimehed otsustasid luua Eestisse miljardilise puidutööstuse.

Ettevõtja Raivo Vare hinnangul on alguses tegemist investo-rite riskiga, kuid kui projekt on ette valmistatud, siis tulevad strateegilised või finantsinvestorid juba hea meelega kaasa. "Sellise suurusjärgu projektil on algsed projektikulud päris suured, mõnedki miljonid. Hea, et Sylvesteri tiim selle riski on otsustanud võtta," märkis Vare.

"See oleks Eesti saajandi investering. Tööstusinvesteringutest on see kindlasti suurim.

» Kui me seekord jälle poeme NIMBY-sündroomist tulenevalt igasugu takistuste taha, siis oleme lihtsalt lollid.

Raivo Vare

Põhiväärtusi on mitu terve riigi ja majanduse jaoks. Alustuseks, see on kohalik projekt rahvusvahelise haardega. Turg on rahvusvaheline eksporditur, ressurss, v.a laenu raha ja Euroopa modernseim tehnoloogia, on omamaine - nii inimesed kui ka tootmissisendid," loetles Vare projekti plusse.

Ta lisas, et on hea, et tehast ei plaanita suurlinna keskele, vaid pigem eemal. Samuti on kiiduväärne, et Eesti puidule antakse kohapeal lisandväärtus. "Kui arvestada juurde ka kaudsed

mõjud teistele majandusharudele ja kasvavast eratarbimisest tingitud efektid, võib tehasega seotud lisandväärtus olla kuni 1,8%. Kasvatatakse ühiskonna rikkust, andes leiba üle sajatuhandelisele omanike hulgal, kel on puutumust metsaomandiga. RMKst rääkimata," märkis Vare.

Väärtust luuakse Eestis

Puidutooret väärindatakse Vare sõnul üle nelja korra kõrgemalt võrreldes praegu Põhjamaade tehaste tarvis väljaveetava toormaterjaliga, sest odavalt tooraine ekspordimise asemel suunatakse paberipuu ja saeveskite puiduhake ümbertöötlemiseks siinsesse puidurafineerimistehasesse.

"Tehase ehitamise tulemuse- na tõuseks kogu töötleva töös- tuse sektori keskmine lisand- väärtus töötaja kohta üksjagu.

Lisaks aitaks tehase rajamine mitmekesistada energiatootmist, kuna kasutatakse oma taastuvenergeetilist ressurssi tootmiseks ja jääks veel kõvasti üle- gi, et võrku müüa," seletas Vare.

Riik saaks Vare sõnul aida- ta ka lihtsate asjadega. "Esitaks aidata koolitada spetsialiste te- hasele. Teiseks mitte kottida lu- bade ja kooskõlastustega, sest selle taha poevad kõik konkureerivad grupihüvid - ning neid tuleb palju - ja läheb lahti kõ- va vastutööamine kohe kindla peale. Kui me seekord jälle poe- me NIMBY-sündroomist (not in my backyard ehk mitte minu õue peale - toim) tulenevalt igasugu takistuste taha, siis oleme liht- salt lollid," seletas Vare.

Tema sõnul tuleks tekkivad probleemid lahendada, mitte neid õigusteks tuues hakata saajandi projekti tapma.

KEMMERLING Info@kemmerling.ee Tel. 5131903

- ♥ Bürookonteinerid
- ♥ Sanitaarkonteinerid
- ♥ Piirdeaiad
- ♥ Rent
- ♥ Müük
- ♥ Eriprojektid

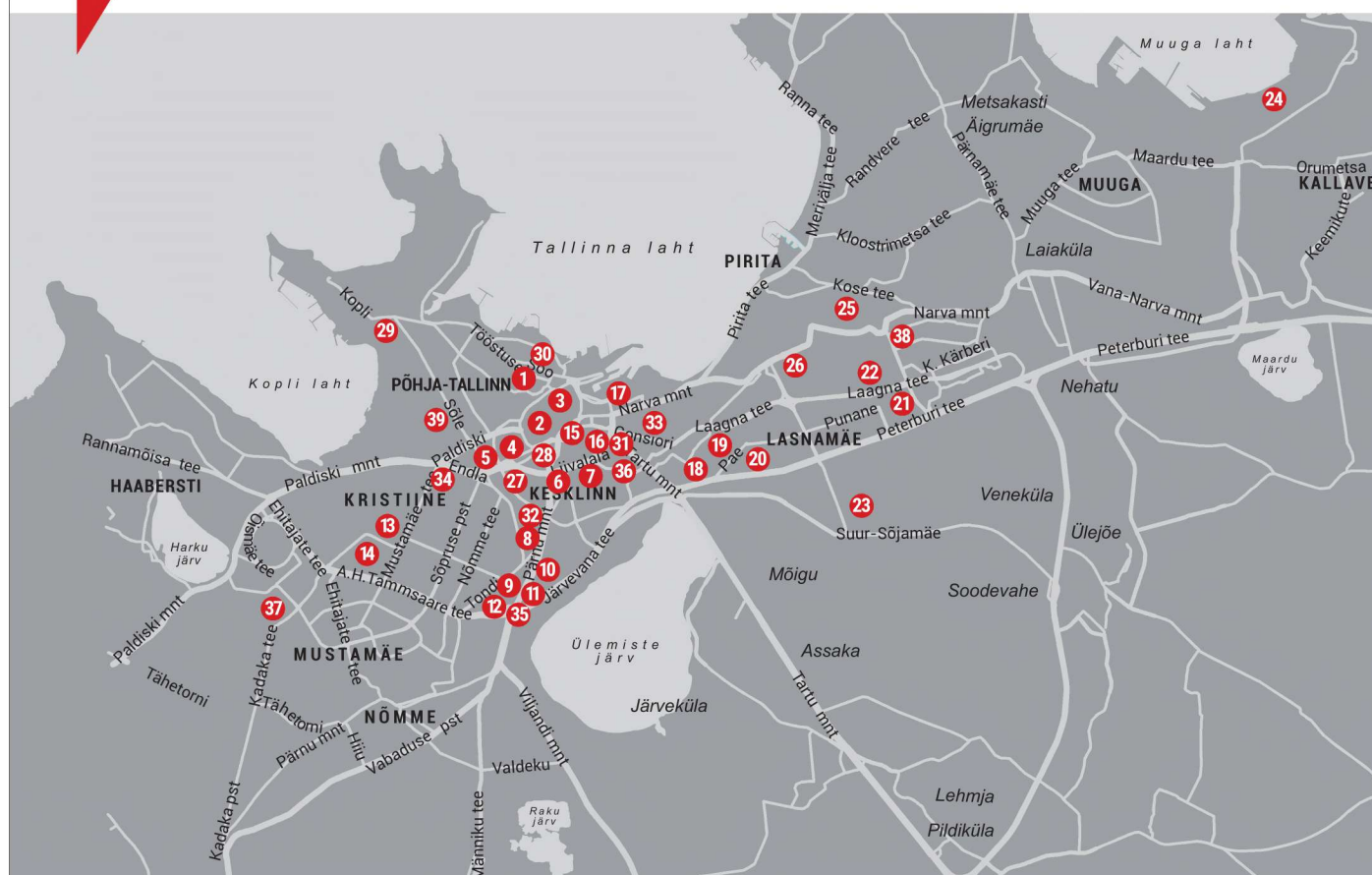
EXPRESS KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Colonna on juhtiv laia profiiliga kinnisvaragrupp, mille fookuses on investeerimine, arendamine ja kinnisvarahaldus.

Colonna Capitali investeerimis- ja arendusobjektid Tallinnas ja Harjumaal.

24

Logistikakeskus Hoidla 2, Muuga

Üürile anda logistika-,
lao- ja tootmispinnad
Muuga sadamas.

- Sadama lähedus
- Raudtee lähedus
- Valvega piiratud ala
- Tollitsoon

1000 m²
3000 m²
4700 m²
9300 m²

- 1 Büroomaja, Niine 11
- 2 Äri- ja elumaja Rataskaevu 2
- 3 Äri- ja elumaja Lai 6
- 4 Ärimaja Villardi 22
- 5 Ärimaja Madara 29
- 6 Büroomaja Pärnu mnt 67a
- 7 Büroomaja Uus-Tatari 25
- 8 Ärimaja Pärnu mnt 130
- 9 Ärimaja Pärnu mnt 139c/1
- 10 Ärimaja Pärnu mnt 139c
- 11 Büroomaja Lelle 22
- 12 Äri- ja büroomaja Tondi 55
- 13 Ärimaja Mustamäe tee 50
- 14 Büroomaja Kadaka tee 5
- 15 Äri- ja elumaja Tartu mnt 10
- 16 Büroomaja Tartu mnt 14
- 17 Büroomaja Narva mnt 7a
- 18 Büroo- ja tööstushooned Pallasti 16/18
- 19 Büroomaja Pallasti 54
- 20 Tööstushoone Peterburi tee 47b
- 21 Ärimaja Osmussaare tee 8
- 22 Kaubandushoone Virbi 12
- 23 Tootmishoone Suur-Sõjamäe 35d
- 24 Logistikakeskus Hoidla 2, Muuga
- 25 Liikuri kortermajad Lasnamäel
- 26 Tohu elamupiirkond Piritall
- 27 Elu- ja ärimaja Koidu 62 / Komeedi 14
- 28 Elumaja Tatari 30
- 29 Ärimaja Kopli 69b
- 30 Elumaja Suur-Patarei 23a
- 31 Büroomaja Kreutzwaldi 24 / Tartu mnt 43
- 32 Büroomaja Pärnu mnt 102
- 33 Büroomaja Tina 9
- 34 Äri- ja elumaja Keemia 4
- 35 Büroomaja Lelle 24
- 36 Kaubandushoone Juhkentali tn 35
- 37 Kaubandushoone Kadaka tee 76f
- 38 Kaubandushoone Läänemere tee 2c
- 39 Kaubandushoone Sõle 27

KORTERITURG

Kinnisvarapidu levib üle Eesti

Mullu hoogustunud korterite hinna tõus ja aktiivne ostmine üle Eesti läheb alanud aastal edasi, leiavad kinnisvaraekspertid.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

Kinnisvaraanalüütiku Tõnu Toompargi hinnangul paistis 2016. aastal selge ja ühtlane kasvusuund välja enamikus maakonnakeskustes. Tema sõnul on sealjuures hindadest olulisem näitaja tehingute arvu kasv. "Kinnisvaraturu loogika on see, et kui tehingute arv mingis suunas liigub, siis 3–5 kvartali jooksul viitajaga liiguvad hinnad samas suunas," selgitas ta ja lisas, et tehingute suurenevale aktiivsusele tuleb ka hinnatõus järele.

Toompargi sõnul kripeldab kinnisvaraturu elavnedes alati südames, kas midagi võib suures pildis untsu minna. "Sisemajanduslikud tegurid võiksid siiski pigem lubada seda, et alanud aastal pidu ikkagi roh-

kemal või vähemal määral jätkub," ütles ta. Ehkki Eesti elanikkonna ostujõu jätkusuutlikkus paneb tema sõnul südant valutama, toob kindlustunnet see, et valdav osa ostutehingutest on kodu ostmised ja spekulatiivset huvi, nagu enne viimase kinnisvaramulli lõhkemist, on turul minimaalselt.

Ka Pindi kinnisvarabüroo kinnitab elavnemist maakonnakeskustes. "Ega nüüd kõik inimesed ka Tallinna jookse," ütles Pindi Kinnisvara müügipartner Peep Sooman, väikestest alevikest liigutakse ka maakonnakeskustesse elama ja tööle. Maakonnakeskused marineerivad tema sõnul justkui omas mahlas ja kui välja jätta suure elanike väljavooluga linnad Kohtla-Järve ja Valga, on paljudes piirkondades areng aeglane, kuid siiski positiivne.

Raha tuleb juurde

Toompargi hinnangul võiks aktiivse korterite ostmise ja hinnatõusu jätkumise kind-

lustada üha paranev elatustase. Tõusvad palgad annavad inimestele uue eluaseme ostmiseks kindlust, kortereid paneb ostma ka kinnisvarahindade suhteliselt paigal püsimine. "Eelmise aasta lõpus hinnad ikkagi tõusid, aga tegelikult ostujõud ehk palga ja korteri hinna suhe on täitsa okei," leidis ta. Samuti toetavad korterite suuremat ostmist madalad intressimäärad.

LVM Kinnisvara juhatuse liige Ingmar Saksing juhtis tähelepanu, et oluline tegur on ka eelmise aasta lõpus Swedbanki ja KredExi vahel sõlmitud kokkulepe, mis toob turule lisaraha. "Swedbanki turuosa on kuskil 50 protsenti ja väiksema omafinantseeringuga ostjatel on võimalus osta kallimat vara."

Toompark ütles, et kuna eelmine aasta möödus aktiivse kinnisvaraarenduse tähe all ja turul oli palju ostjaid, võiks see rõõmu teha – järelkult said paljud inimesed endale paremad elutingimused. Just suu-

» Kui halval ajal saab rendada väga rikkale kliendile, siis praegu on kinnisvaraarendus läinud ostjate püramiidis järjest allapoole ja allapoole. Kinnisvaraanalüütik Tõnu Toompark

rem uute korterite ostmine on tõstnud ka ostetud korterite ruutmeetrihinda. Sealjuures on näiteks Harju maakonnas tervikuna tõusnud ruutmeetri mediaanhind rohkem kui Tallinnas. "Arendus on linnapiiri taha jõudnud," nimetas Toompark põhjuse.

"Kui halval ajal saab rendada väga rikkale kliendile, siis praegu on kinnisvaraarendus läinud ostjate püramiidis järjest allapoole ja allapoole," tõdes Toompark.

Pärnu üllatas, Narva kurvastas

Saksingu sõnul eelistab ostja ka teistes linnades peale Tallinna uut korterit ja see näitab, et protsessid, mis algasid paar aastat tagasi pealinnas, on jõudnud Tartusse ja Pärnusse. "Majanduse areng on nagu üks suur tindiplekk, mis lastakse Tallinnas vette ja see hakkab vaikselt mööda Eestit laiali valguma," näitlikustas ta. Kui uusi kortereid on pakkuda, eelistab ostja tema sõnul vanale uut, sest koos kõrvalkuludega ei tule selle igakuine makse suurem.

Ostetud korterite ruutmeetri mediaanhind kasvas möödunud aastal võrreldes aasta varasemaga kõige rohkem Pärnus, mille taga on Saksingu hinnangul kohalike elanike kolimine uusarendustesse. Kuna Pärnu suur hüpe tuli peamiselt kohalike elanike pealt, ei näe Sooman aga, et seal sel aastal enam märkimisväärset kasvu toimuks.

Ka Toompargi hinnangul on Pärnu kinnisvaraturu aktiivsemaks muutumise taga kohalike elanike soetatud uued korterid. "Uusarendus igal juhul aktiveerib turgu ja ma ei julgeks öelda, et on taaskäivitunud teise eluaseme ostmise laine, mida me võisime aastatel 2006–2007 näha – et iga eestlane peab suvel jõudma Pärnusse ja talvel Otepäele ning järelkult peaks seal ka oma eluase olema."

Suurematest linnadest kukkusid nii hinnad kui ka tehingute arv suurelt Narvas. Sooman usub, et tänava võib seal min-

STATISTIKA
Korterite ostmine kasvas pea kõikjal

korterite ostu-müügitehingute arv

	2015	2016	muutus, %
Harju maakond	10951	11315	3,3 ▲
sh Tallinn	8770	9171	4,6 ▲
Tartu maakond	2399	2486	3,6 ▲
sh Tartu linn	1714	1691	-1,3 ▼
Ida-Viru maakond	2062	1932	-6,3 ▼
sh Narva linn	655	614	-6,3 ▼
Pärnu maakond	1124	1198	6,6 ▲
sh Pärnu linn	752	818	8,8 ▲
Lääne-Viru maakond	746	832	11,5 ▲
Viljandi maakond	460	479	4,1 ▲
Järva maakond	437	381	-12,8 ▼
Lääne maakond	306	344	12,4 ▲
Rapla maakond	306	326	6,5 ▲
Võru maakond	295	325	10,2 ▲
Valga maakond	284	320	12,7 ▲
Jõgeva maakond	268	289	7,8 ▲
Saare maakond	214	246	15,0 ▲
Põlva maakond	202	210	4,0 ▲
Hiiu maakond	33	42	27,3 ▲

koteritehingute mediaanhind, eurot/m²

	2015	2016	muutus, %
Harju maakond	1393,4	1477,8	6,1 ▲
sh Tallinn	1462,5	1540,6	5,3 ▲
Tartu maakond	1107,9	1158,9	4,6 ▲
sh Tartu linn	1157,2	1217,0	5,2 ▲
Pärnu maakond	694,4	787,1	13,3 ▲
sh Pärnu linn	843,6	940,9	11,5 ▲
Saare maakond	613,1	635,5	3,7 ▲
Lääne maakond	363,7	390,4	7,4 ▲
Viljandi maakond	331,6	321,1	-3,2 ▼
Võru maakond	236,6	297,3	25,7 ▲
Hiiu maakond	326,4	251,5	-22,9 ▼
Rapla maakond	257,7	238,3	-7,5 ▼
Põlva maakond	184,6	197,9	7,2 ▲
Ida-Viru maakond	213,4	185,6	-13,0 ▼
sh Narva linn	464,6	413,3	-11,0 ▼
Lääne-Viru maakond	185,0	184,5	-0,2 ▼
Järva maakond	166,9	153,9	-7,8 ▼
Jõgeva maakond	119,9	124,8	4,1 ▲
Valga maakond	90,2	115,5	28,1 ▲

ALLIKAS: MAA-AMET

◀ **Pindi Kinnisvara müügipartneri Peep Soomani sõnul ei jookse kõik inimesed Tallinna. Kortereid on hakatud rohkem ostma ka maakondades.** FOTO: ANDRES HAABU

na natuke aktiivsemaks. "Ma usun, et Narval on potentsiaali tegelikult kõvasti, sest praegune Narva hinnatase, kuski 400 eurot ruutmeeter, ei ole tegelikult Eesti suuruselt kolmanda linna kohta õiglane hinnatase."

Saksing suhtub Narvasse pessimistlikumalt. "Narva pärast on mul mure," ütles ta, viidates, et Narva oli varem Tallinna kõrval aktiivselt teine piirkond, mis oli vahepeal ka Tartust eespool. "Sinna on ostnud endale vara väga palju mitteresidente. Töenäoliselt on see vool peatunud ja see mõjutab turgu," ütles ta.

Tallinnas oodata pidurit

Pealinnale ennustavad kinnisvaraekspertid stabiilselt väikest hinnatõusu. Soomani sõnul ei ole suur hinnatõus Tallinnas tõenäoline, ehkki tänu kinnisvarainvestoritele vanade korterite jääk turul väheneb ja hinnatase tõuseb. "Mingit märkimisväärset kasvu me ei näe juba sellest tulenevalt, et uusarendustes konkurents tiheneb ja uusarenduste hinnad ei saa ülearu kõrgeks minna," ütles ta. Tema sõnul peavad arendajad hoidma ka seetõttu hinnad mõistlikud, et pangad annavad neile arenduseks laenu raha alles siis, kui nad on 30-40 protsenti korteritest eelmüügiga maha müünud.

"Kerge hinnatõus praegu ikkagi sellel aastal Tallinnas tuleb, kuna Tallinna elanikkond pidevalt kasvab," pakkus Soomani siiski. Ta näeb suuremat hinnasurvet pigem Tallinna lähiümbruses, kus on nõudlus kasvanud selle võrra, et Tallinna kõrgetele hindadele ei hakka ostjate hambahammastele enam peale.

Korterite tehingute arvus Soomani Tallinnas suurt muutust selleks aastaks ei näe – see võiks püsida 700-800 juures kuus. "Siin tuleb mängu finantseerimise küsimus – pangad jälgivad ikkagi küllaltki hooliga, et laenu saaksid inimesed, kes on ka võimelised seda tagasi maksma."

KOMMENTAAR

Haldusreform võib hindu ümber mängida

INGMAR SAKSING
LVM Kinnisvara juhatuse liige

Selle ja järgmise aasta kinnisvaratehinguid hakkab mõjutama haldusreform.

Väiksemad omavalitsused, kes liituvad suurema ja nimekamaga, võivad ja need, kes loovad uusi omavalitsusi, mis ei ole nii kõlava brändiga, kaotavad hindades. Kui näiteks Rae vald oleks Tallinna linna Rae linnaosa, siis oleks sellel üks hind, ja kui ta on Rae vald ja mingi küla, siis on tal teine väärtus. Ma julgen väita, et tegelikult hakkavad ka nimemuutused kinnisvarahindu mõjutama.

Näiteks noore pere puhul mõjutavad kodukohta valikut ka sealne ühistransport, koolid ja lasteaiad. Lauale tulevad küsimused, kas sa saad lasteaiakoha linna või külla, kas külas on üldse gümnaasium, kuidas omavalitsused omavahel läbi saavad, kas vald kompenseerib linnale koolikoha maksumuse jne.

700-

800 korterit kuus ennustab Pindi Kinnisvara müügipartner Peep Sooman Tallinna kuiseks korterite müüginahuks sel aastal – seda on veidi vähem kui mullu.

Premia Tallinna Külmoone AS

on rahvusvahelisel kapitalil põhinev ettevõtte, mis toodab ja turustab jäätist ning sügavkülmutatud toidukaupasid. Oleme Eesti jäätiseturu liider ning omame arvestatavat positsiooni külmutatud toidukaupade ärisegmendis. Premia jäätisevabrik asub Tallinnas Peterburi teel ja meil töötab üle 200 tubli inimese. Alates 2014. aastast kuulume Food Union Grupp.

Otsime oma meeskonda

finantskontrollerit

Töö kirjeldus

- erinevate juhtimisaruannete ettevalmistamine
- finantsanalüüside koostamine ja esitlemine juhtkonnale
- arendada ja juurutada finantskontrolli põhimõtteid, teostada finantskontrolli
- töötada välja analüüsimeetodid majandus- ja finantsnäitajate täpsemaks analüüsimiseks
- finantstarkvara süsteemide arendamise protsessides osalemine

Nõudmised kandidaadile

- majandus- või rahandusalane kõrgharidus
- finantsalane töökogemus vähemalt 3 aastat
- tugev analüüsivõime ja hea koostöövalmidus
- väga hea vene ja eesti keele oskus, suhtlustasandil inglise keele oskus
- MS Office'i (Excel, Power Point jne) oskuslik kasutamine, Navisioni, Axapta vms kogemus
- valmisolek tööühendusteks

Ettevõtte pakub

- huvitavat tööd kiiresti arenevas rahvusvahelises ettevõttes
- sõbralikku ja toetavat meeskonda
- ettevõttesiseseid soodustusi

CV ja soovivaaldu palume saata hiljemalt 22. jaanuariks 2017
aadressile personal@premia.ee, tel 603 3806

www.premia.ee

EAS kutsub ettevõtteid kandideerima Eesti ühisstendile ehitusmessil

Bygg Reis Deg 2017

18.-21. oktoobril 2017, Norras Lilleströmis.
www.byggreisdeg.no/en

Ühisstendile ootame ehitussektoris tegutsevaid Eesti ettevõtteid. Ühisstend suurusega 174m2 asub C hallis. Osalemissoovist palume teatada hiljemalt 17. veebruaril 2017.

Ühisstendil osalejate arv on piiratud.

Lisainfo www.eas.ee/messid.
Messil osalemist rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond.

Registreerumine:

Kairit Sikkal
Bygg Reis Deg 2017 Eesti ühisstendi projektijuht
EASI ettevõtlike ja ekspordi keskus
Kairit.Sikkal@eas.ee

INTERVJUU

Simson: kümme aastat ootamist tasuta ära

Pikka aega ministriportfelligist unistanud Kadri Simson kavatseb hakata kaubalaevu Eesti lipu alla meelitama ja ühistranspordi tasuta kätte anda.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Intervjuus selgitab ta, miks Keskerakond peab vaeva nägema, et kauaoodatud võimalust mitte käest lasta.

Miks otsustasite tõmmata pidurit Kristen Michali alustatud ideele luua riigiettevõtete valdusfirma? Sest see oli asi oma ajas. Minu eelkäija tuli sellega välja siis, kui Tallinna Sadamas lahvatas korruptsiooniskandaal. Alternatiivina käidi välja, et seniste riigiettevõtete nõukogudele võiks tulla üles veel üks nõukogu. Ma arvan, et see ei toimi. Oleme uues valitsuses seda meelt, et riigi-

KES ON KES
Kadri Simson

Sündinud 22. jaanuaril 1977
Tartus.

Õppis Tartu Ülikoolis ajalugu ja University College Londonis poliitoloogiat.

On töötanud Tartu Ülikooli Raamatukogu eurodokumentatsiooni keskuse konsultandina.

2001-2002 oli tollase Tallinna linnapea Edgar Savisaare nõunik.

Aastatel 2003-2007 oli Keskerakonna peasekretär.

On kuulunud riigikokku alates 2007. aastast.

ettevõtete juhtimine peab olema läbipaistvam, kuid seda ei saa teha uute nõukogude tekitamisega, vaid nõukogude rolli sisustamisega. Oleme kokku leppinud, et teemana Erkki Raasukese idee järgi nimetamiskomitee, kes määrab nõukogudesse inimesed professionaalsetel alustel. Usun, et kui nõukogudesse on valitud inimesed, kes tõesti teevad oma tööd, siis see probleem, mida Michal lahendada tahtis, lahendatakse depolitiseerimise teel.

Kuhu olete jõudnud oma südameteemaga ehk lubadusega kehtestada tasuta ühistransport maapiirkondades? Sinnani, et lubadus on kirjas koalitsioonilepingus ja järgmisel aastal leiame 21 miljonit eurot, et toetada maakonnaliine senisest enam. Praegu on maakonnaliinide dotatsioon

2017. aastal 21 miljonit eurot ja piletirahast tuleb 10,3 miljonit juurde. Nüüd dotatsioon kasvab, kuna see on seotud transpordi komponendiga, mis sõltub bussijuhtide palkadest, kütuse hinnast ja üldisest tarbijahinaindeksist. Juba on teada, et ka järgmisel aastal tuleb leida dotatsiooniks lisaraha. Meie eesmärk on, et ka piletiraha kompenpeeritaks samamoodi riigieelarvest, kuid seda eeldusel, et liinid muutuks tihedamaks. Lisaks on vaja ka teha validaatorite hange, sest kui pileteid enam pole, on vaja siiski arvet pidada, kui palju inimesi mingitel liinidel sõidab. Me ei taha lasta tekkida võimalusel, et sõitma hakkavad tühjad bussid.

Kui palju kulu see eelarvele teeb? Praegu on 21,9 miljonit eurot, järgmisel aastal peaks eelarves olema 42 miljonit eurot.

TULEMUS

Infortar investeeris möödunud aastal hiigelsumma

Investeeringuettevõtte Infortar investeeris möödunud aastal 343 miljonit eurot, suurimad kapitalipaigutused olid Tallinki uue LNG-kiirilaeva Megastari ost ning Eesti Gaasi aktsiate omandamine, teatas ettevõtte.

“Oli investeeringute aasta, suurim peale Silja Line'i soetamist kümme aastat tagasi,” märkis Infortari juhatuse esimees Ain Hanschmidt. “Aasta algas 15 000 m² suuruse logistikakeskuse avamisega ning lõppes sama suure spordikeskuse valmimisega Lasnamäel, sinna vahele jäid mahukad investeeringud laevandusse, energeetikasse, trükitööstusse ja teistesse sektoritesse,” tähendas Hanschmidt.

Tema sõnul on praegu üks olulisemaid projekte Tallink City arendus. “Tallinna idapii-

ril suurt kaubandus- ja meelelahutuskeskust pole ning praegu peame eelläbirääkimisi rentnikega, huvi selle projekti vastu on suur,” ütles Hanschmidt.

Gaasiaktsiis jahutas rõõmu

Lisaks jaanuari lõpus Tallinna-Helsingi liinile tuleva, 230 miljonit eurot maksva LNG-kiirilaeva Megastari investeeringule omandas Infortar möödunud aastal 70 miljoni euro eest Eesti Gaasi aktsiad Fortumilt ja Gazpromilt, ehitas Lasnamäele Tallinki logistikakeskuse ja suurima erakapitalil põhineva spordihalli. Hanschmidt ütles hiljuti Äripäevale, et kahetseb Eesti Gaasi ostu, kui mõtleb gaasiaktsiisi ootamatu tõusu peale.

Ettevõtte loetleb pressiteates, et aasta jooksul ühendati trüki-

50

kuni 60 miljonit eurot kavatseb Infortar investeerida sel aastal, ütles Ain Hanschmidt Postimehele.

kojad Vaba Maa ja Printon, avati Hiiu tervisekeskuse esimene etapp ning uuendati Tallink Takso autosid ja võeti kasutusse maagaasil sõitvad taksod. Peagi avatakse Tallinna vanalinnas Tai tipprestoran NOK NOK.

Julgete investeeringute tõttu valis Äripäev Ain Hanschmidti ka tiitli aasta äriimees 2016 nominendiks.

ÄRIPÄEV.EE

MIS ON MIS
AS Infortar

Investeeringuettevõtte, mille omakapital on 418 miljonit eurot

Tegevusvaldkonnad on laevandus, kinnisvara, hotellindus, taksondus ja trükitööstus.

Infortari grupp kuuluvate ettevõtete konsolideeritud käive ulatus 2016. aastal 1,2 miljardi euron.

Töötajaid oli kokku üle 8000 inimese.

Lisaks 38% osalusele Tallink Grupis kuuluvad ASI Infortar investeeringute portfelli ka Eesti Gaasi aktsiad, ligikaudu 90 000 m² hotelli- ja spaakinnistuid Tallinnas ja üle 350 000 m² maad Tallinnas ja selle ümbruses.

OSTAME
metsakinnistuid
ja kasvava metsa raieõigust!

VESMEL

Riia mnt 87, Pärnu
tel 4473 672, 502 0471
www.vesmel.ee / info@vesmel.ee

„Me hakkame maksuerisusi katsetama, mida seni valitsus pole teinud.

▲ keskerakondlasest majandus- ja taristuminister Kadri Simson

FOTO: ANDRES HAABU

Juba praegu sõidavad paljud bussid maa- ja piirkondade vahel tühjalt. Kuidas kogu süsteem tööle peaks hakkama? Kas kõik jääb omavalitsuste korraldada? Me ei ütle üles olemasolevaid liinihankeid, neid tehakse maksimaalselt seitsmeks aastaks. Ilmselt käivitamise etapis tuleb senistesse hangesse mahtu juurde anda. Praegu on nii, et kui maavalitsus on hanke teinud, siis tema maksab vedajale kilomeetri hinna ja saab midagi tagasi piletirahast. Nüüd riigieelarvest kompenseeritakse ka piletiraha. Tulevikus aga ei korralda seda enam maavalitsused, vaid ühistranspordikeskused või omavalitsusliidud, kes otsustavad, kus liinid kulgevad ja kui tihti buss sõidab.

Kuidas see transpordifirmade konkurentsi- le mõjub? Toetus ei tule kommertsliinidele. Maakonnad on väga erinevad, ka piletitulu laekumine on väga erinev. Harjumaa ühistransport on absoluutselt teistmoodi üles ehitatud kui näiteks Pärnumaa oma. Maakonnaliinid ei sureta välja maakonnaüle- seid liine – keegi ei hakka maakond maa- konna kaupa üle Eesti reisima Tartust Tal- linna selleks, et tasuta sõita saada.

Tõsi – nendin, et Harjumaal on erisus, seal on palju kommertsalustel sõitvaid liine. Harjumaa transpordikeskusega on vaja pidada läbirääkimisi, et mingeid tagasilöö- ke ei tuleks. Kogu süsteem peaks tööle hak- kama järgmisel aastal.

Eesmärk on see, et elu väljaspool maa- konnakeskusi poleks kallim kui keskustes. Pealegi paljud maapiirkondades elavad inimesed ei tööta – neil pole mõtet minna kau- gemale tööd otsima, kui nad maksaks suure osa oma väiksest palgast transpordile. Ilmselt tooks tasuta ühistransport tööturule ka neid, kes seni on tööpõllult eemal olnud.

Seni on kõik valitsusliikmed öelnud, et ma- jandust aitab elavdada tulumaksuvaba miinimumi tõstmine, kuid see turgutab vaid si- setarbimist. Kuidas edasi minna? Kuidas tur- gutada ettevõtteid ja eksporti? Me hakkame erisusi katsetama, mida seni valitsus pole teinud. Koalitsiooniläbirääkimistel otsus- tasime, et ei saa väita, justkui mõni maksu- erisus ei tööta, kui sellele erisusele pole an- tud 3–5 aastat aega.

Minu vastutada on laevade Eesti lipu ala- la toomine ja see vajab kindlasti maksueri- susi. Meremeeste maksukoormust tuleks alandada. Kuid laevanduses on maksupa- kett vaid üks osa, mis paneks laevu Eesti li- pu alla tulema. Täpsem analüüs selle kohta peaks valmima veebruaril lõpuks. See, et me seni pole teinud sektorites maksuerisusi, on viinud meid selleni, et meil pole Eesti lipu all mitte ühtegi kaubalaeva. Samas on meil Eesti vetel vähemalt 60 kaubalaeva, mis on kõik endale mõne teise riigi lipu leidnud.

Samuti teeme sotsiaalmaksusoodustusi alustavatele ettevõtetele. Arvestades meie pensioni olukorda ja haigekassat, siis suu- remaid maksuleevendusi kõigile meie hai- gekassa üle ei ela. Küll aga on võimalik seda teha sektorite kaupa.

Kas nüüd, kus Reformierakonna tagatuba on tühjaks löödud ja Hanno Pevkur erakon- na juhiks valitud, on nendega kergem koos- tööd teha? Reformierakonnale tuli oposi- tsiooni minek väga kasuks, see andis neile uue hingamise. See on ka tagajärg nende viimaste aastate stiilile.

Reformierakonna enda liikmed panid diagnoosi, et nende koduerakond on muu- tunud hoolimatuks, ka oma põhivalijas- konna suhtes – nad ei kuulanud enam ette- võtjaid ja neil polnud ideid majanduse elav- damiseks. Pevkuri lubadus oli suhtumist ja programmi muuta.

Kui Pevkuri plussi otsida, siis ta on kind- lasti konstruktiivsem ja vähem tehiskonf- likti otsiv. Sellisena võib ta ühel päeval oma erakonnale mõne koostööpartneri lei- da kah. Praegu ei taha keegi nendega koos- tööd teha.

Kunagi oli Keskerakond sellises positsioo- nis. Just nimelt ja meil läks kaua aega, et aru saada, et kõigi ja kõige vastu olles on väga raske oma valijate ootusi täita.

Aasta tagasi olid Keskerakonnas veel vä- ga tugevalt kaks leeri – Simson ja Savisaar. Kas erakond on nüüdseks leeri ühenda- nud? Mulle tundub, et kõik keskerakond- lased on veendunud, et meie valitsusse pää- semine on Eestile hea ja et me ei tohi seda võimalust maha mängida. Seda on kümme aastat oodatud ja tuleb toetada, et me prog- ramm tööle läheks.

Olgem ausad – kui me valimistel luba- sime tasuta ühistransporti või maksude muutmist õiglasemaks, siis me saime koa- litsiooni läbirääkimistel maakonnaliini- de toetuse, astmelise tulumaksu vabastu- se, hariduses oleme palju saanud ja ka põl- lumeestele maksimaalse üleminekutoetu- se. Kõik see vääriskümme aastat ootamist.

Mis tunne on lõpuks valitsuses olla? Ma olen üks kord varem elus sama tunnet kogunud. See oli 1995. aasta sügisel. Ma olin käinud 11 aastat koolis ja teadnud, et ma lähen üli- kooli. Ja kui ma sinna lõpuks jõudsin, siis see oli vaimustav tunne – saad lõpuks õppi- da seda, mille jaoks oled end valmistanud!

Nüüd olen kümme aastat olnud riigiko- gus ja oodanud, et üks hetk saame me vali- tusse. See on samasugune tunne nagu üli- kooliõpingute alustamise vaimustus. Mul on võimalik teha seda, mida ma olen kaua oodanud.

LÜHIDALT
Alkoettevõtjad värbasid maksuametniku

Alkoholitootjate ja maaletootjate liidu tegev- juhina asus tööle Triin Kutberg, kes on varem töötanud maksu- ja tolliametis. Kutberg ütles pressiteate vahendusel, et näeb liitu riigisektorile väärtuslikke analüüse ja prognoose pakkuva partnerina nii uute sea- duste loomisel kui ka seniste regulatsioonide ümbervaatamisel. Kutberg töötas maksuame- tis tulude osakonna juristi, sissenõudmise eri- menetluse talituse juristi ja peajuristina.

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE, VAID OMA TEGEVUSELE

Kasutatud kontori- ja muu profimööbel

Hinnad alates **35 €**

Hinnad alates **35 €**

Hinnad alates **35 €**

E-N 10-17 R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn,
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

IDUFIRMAD

Ettevõtlusekspert: idufirmade turg kärssab

Ettevõtluskõrgkooli Mainor te- gevjuhi Kristjan Oadi sõnul hakkab idufirmade buum rau- gema ja raha põletamisega alustavate idude aeg on läbi.

Kristjan Oadi kinnitusele on globaalne idufirmade maastik ülekuumenemise läbi teinud ja nüüd toimub korrastumine. „Vaht on ära uhitud, ainult hai- biga enam kaugele ei jõua. Vaja

on sisu ja teadmist, mida tehak- se – nii saab ehitada järgmised miljardi euro ettevõtteid,” rää- kis Oad.

„Praegune idufirma peab hakkama kohe raha teenima. See tähendab, et investeringut on raske leida ettevõtetele, kelle teenus eeldab suurt hulka kas- utajaid – näiteks sotsiaalvõr- gustiku elementidega mobiili-

rakendused või platvormid,” li- sas Oad.

„Turg on küllastunud müü- gi-, finants-, tiimitööplatvor- midest. Eesti idufirmade või- malus on digitaalsete lahen- duste loomine traditsioonilis- tele sektoritele, nagu põlluma- jandus ja metsandus. Vaadake- kas või, kui hästi on läinud Ees- ti ettevõtetest Timbeteri ja Vi-

talFieldsil,” juhtis Kristjan Oad tähelepanu.

Eesti iduettevõtetesse inves- teeriti mullu varasemast aastast 30 protsenti vähem raha. Eriti palju on vähenenud Eesti inves- torite raha, selgus Startup Esto- nia ja Garage48 kogutud and- metest. Enim raha kaasas Tran- serWise – 95,6 miljonit eurot.

ARIPÄEV.EE

MEDITSIIIN

Arstid enam massiliselt välismaale ei kipu

Tervishoiutöötajate välismaa- le lahkumine vähenes aastaga enam kui poole võrra, kirjutas Meditsiiniuudised.

Eelmisel aastal küsis tervi- seametist välismaal töötami- seks vajalikud tõendid 66 tervi- shoiutöötajat, neist 28 olid ars-

tid. Aasta varem küsis välismaal töötamiseks vajaliku tõendi 144 tervishoiutöötajat.

Enim tahtsid välismaal töö- tada üldmeditsiini arstid – kok- ku kaheksa, lisaks neli radioloogi, kolm anestezioloogi ja pere- arsti, kaks gastroenteroloogi,

silmaarsti, psühhiaatrit. Samu- ti plaanis välismaale tööle mi- nekut üks ortopeed, pediaater, uroloog ja sisehaiguste arst.

Aastal 2014 plaanis lahku- mist koguni 190 tervishoiutöö- tajat ja aastal 2013 kokku 303 tervishoiutöötajat.

Väljastatud tõendite hulk ja tegelikult teise riiki tööle siir- dunud tervishoiutöötajate arv ei ole võrdne. Reaalselt läheb tei- se riiki tööle umbes 55–60 prot- senti tõendi võtnud tervishoiu- töötajatest.

ARIPÄEV.EE

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

TÖÖSTUS

Harju Elekter võtab sisse PKC koha

▲ Harju Elektri juhi Andres Allikmäe sõnul on nad uute lepingute täitmiseks juba paarkümmend töötajat palganud ja ilmselt lisandub uusi inimesi veelgi. FOTO: ANDRES HAABU

Viimaste kuude jooksul kolmanda suurlepingu sõlminud Harju Elekter teatas, et võtab tellimusmahu täitmiseks sisse koha PKC Eesti käest vabanevates tootmishallides Keila Tööstuspargis.

KAISA GABRAL, VIIVIKA RÕUK
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

Harju Elekter Elektrotehnika sai tellimuse 86 eriotstarbelise komplektalajaama tarnimiseks töteseadmete tootjale Konecranes kahe aasta jooksul. Tarned on suunatud Ameerika Ühendriikidesse ja tehingu hind ei avalikustata.

Tellimuste mahu kasv sunnib tootmist laiendada

Harju Elekter Grupp teatas, et on viimaste kuude jooksul sõlminud kolm suurt lepingut, mille tulemusel kasvab alajaamade tootmine kontserni Eesti ja Soome tehastes väga palju.

Tellimusmahu täitmiseks suurendatakse esimese poolaasta jooksul ASi Harju Elekter Elektrotehnika tootmisvõimsust ning tütarettevõtte viib oma tegevuse üle uutesse tootmishallidesse Keila Tööstuspargis, mis vabanevad PKC Eesti käest.

Autotööstusele juhtmekoidiseid valmistav rahvusvaheline PKC Grupp teatas eelmise aasta veebruaris, et sulgeb aasta pärast Eestis Keila tehase ning koondab kokku 613 töötajat.

Toona nimetas Harju Elektri juht Andres Allikmäe seda traagiliseks. "Aastaid

tagasi juhtisin selle esialgset tehast ja tööd tehti seal südamega. Olen veendunud, et Keila tehas oli kogu PKC Grupi uhkus – kõige tootlikum ja ägedam," rääkis ta.

Edusammude vahele sattus ka üks tagasilööök

Hiljuti kirjutas Äripäev ka ühest Harju Elektri kaotusest, kui riigifirma Elektrilevi sõlmis kauaaegse partneri Harju Elektri asemel lepingu ABBga. Harju Elektri juht Andres Allikmäe rääkis siis Äripäevale, kuidas Harju Elekter on suunanud pilgu jõuliselt just eksporditurgudele. "Oleme siin ka märkimisväärset edu saavutanud," ütles Allikmäe.

Samal ajal laekuski teade sellest, kuidas ettevõtte sõlmis Soomes suure 2 + 1 + 1 aasta lepingu, mis lisab Harju Elektri Eesti ja Soome elektriseadmete tehaste senisele toodangule üle tuhande komplektalajaama aastas. Lepingu orienteeruv maht on 12 miljonit eurot aastas, teatas ettevõtte.

Harju Elektri põhitegevusala on elektrienergia jaotuseks ja ülekandeks vajalike seadmete välja töötamine, tootmine ja müük. Põhitegevust toetavad lehtmetailtoodete tehas Eestis ning tööstuskinnisvara arendamine ja rentimine.

Harju Elekter Grupi Eesti, Soome ja Leedu tehastes töötab enam kui 500 spetsialisti ning kontserni käive on üle 60 miljoni euro aastas. Harju Elektri aktsiad on noteeritud Tallinna börsil.

Kust see kriis tuleb?

Harju Elektri juhi Andres Allikmäe sõnul läheb ettevõttel kenasti ning kriisiks nad ei valmistu, sest enne tuleb teada, kust see kriis tuleb.

Ettevõtte põhiturgudel läheb praegu hästi.

Harju Elekter on viimaste kuude jooksul mitu suurlepingut saanud, lendate muudkui kõrgemale ja kaugemale? Eks jah, meie mõistes suure lepingud, muu maailma mõttes nii väga ei olegi.

Kui suur on rahaline võit olnud nendest lepingutest? Seda ma ei saa kahjuks avaldada, meil on selline kokkulepe. Aga võin öelda, et see on märkimisväärne.

Mis nipiga te neid lepinguid saate? Me teeme lihtsalt korralikku müügi-arendustööd.

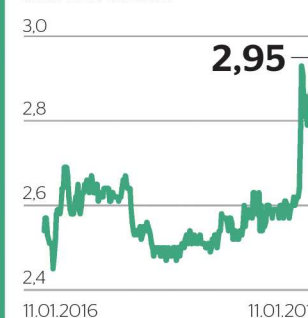
Ja see on kõik, mida vaja heade lepingute sõlmimiseks? Pikk kogemus, tundes, hea kvaliteet, mõistlikud tehnilised lahendused. Me ei paku rumalusi ja oskame asja ajada – eks kõik see kokku.

Võtate ka töötajaid juurde? Mingil määral jah, maht kasvab ju. Mõned kümned oleme juba võtnud. Kindlasti töötajaid lisandub, aga kui palju, seda ei oska veel öelda.

Kas on lähitulevikus veel mõni huvitav leping terendamas? Me

HIND
Harju Elektri aktsia on tubli tõusu teinud

aktsia hind eurodes

ALLIKAS: BLOOMBERG

kõik on positiivne ja nokk ülespidi. Soomes selles segmendis läheb praegu väga hästi ja on seda olnud juba pikemat aega.

Kas meenub eelmistest aastatest ka mõni ebaõnnestumine? Eks need olid keerulised aastad. Ühtepidi on see meie õnn ja teistpidi õnnetus, et kõik meie tagajalad pole korraga edukad. Oleme siin kogunud mitte otsest tagasilööke, kuid võib-olla seisakut. Edu ei tule ju iseenesest, selleks tuleb meeletult tööd teha.

Kuidas te oma töötajaid motiveerite, et kõik pingutaksid? Eks see ole meie kõigi ühine probleem, et ootused on suuremad kui võimalused. Proovime ikka tuju üleval hoida.

Kas jagate häid tulemusi ka töötajatega? Loomulikult! Oleme alati lähtunud põhimõttest, et see, mida sa heal ajal külvad, seda sa halval ajal lõikad. Kui läheb hästi, siis peavad ka inimesed seda tunnetama ja siis nad on halval ajal ka lojaalsed ja mõistvad. Aga meil ei olegi ju väga halvasti tegelikult läinud.

Mida te aktsionäridele öelda tahaksite? Tulemused räägivad enda eest. Kohe-kohe maksame välja meie aktsiakapitali vähenduse ja nad võivad ise ka meie käest küsida, kui nad midagi hingerahustuseks teada tahavad.

ju töötame kogu aeg selle nimel – eks seda saab siis börsiuudistes lugeda, juhul kui tuleb.

Mõned ettevõtjad on teinud võimaliku kriisi tarbeks varuplaane. Kas teie ka kuidagi ennast valmistate ette juhaks, kui tuleb kriis? Küsime, kust see kriis tuleb? Kus on tema geograafiline asukoht? Minu meelest viimased kümme aastat näitavad kindlasti seda, et kriis on seotud mingi geograafia ja tegevusvaldkonnaga. Mõningad tegevused ja kohad on jällegi kogu aeg edukad. Tuleb vaadata asjadele otsa ja elu iga päev monitoorida.

Meie elu on seotud palju meie klientide ja investiteeringutega. Praegu tunnetuslikult võime öelda oma põhiturget vaadates, näiteks Soomes ja mujal, et

AKTSIAD

Hänni: korrektsioon võib tulemata jääda

MAIT KRAUN
mait.kraun@aripaev.ee

Kawe Kapitali portfelli haldur ja juhatuse liige Kristjan Hänni kirjutab, et paljud ootavad aktsiaturgude korrektsiooni ning see on ka põhjus, miks seda ei pruugi tulla.

“Esimene poolaasta võiks kujuneda aktsiainvestorile positiivseks ja isegi oodatav korrektsioon tundub esialgu liiga pikisilmi oodatud, et selles ülearu kindel olla,” kirjutab Hänni Kawe Kapitali neljanda kvartali kokkuvõttes.

Esitaks juhtis Hänni tähelepanu Goldman Sachsi prognoosile, mille järgi kulutavad S&P 500 ettevõtted 2017. aastal aktsiate tagasiostudele ca 780 miljardit dollarit, mis on 30 protsenti rohkem kui eelmisel aastal. Maht peaks suureneva maksureformi ja mere taga hoitud rahavarude USAse naasmise tulemusena.

Peale selle on pärast Trumpi valimisvõitu materialiseerunud raha rotatsioon võlakirjafondidest aktsiainvestoritesse, kus on varem toimunud pikalt raha väljavool.

Ka investorite rahavaru on suur. “Aasta alguses institutsionaalsete investorite portfellides hoitud 5% rahavaru on tavalisest suurem. Vastandina

» Vastandina seitsmele eelnenud aastale, kus makronäitajad on ootustest pidevalt allapoole jäänud, on üsna võimalik alanud aastal näha ootuste lõõmist koos kasvavate aktsiakasumitega.

▲ Kawe Kapitali portfelli haldur ja juhatuse liige Kristjan Hänni

FOTO: ANDRES HAABU

seitsmele eelnenud aastale, kus makronäitajad on ootustest pidevalt allapoole jäänud, on üsna võimalik alanud aastal näha ootuste lõõmist koos kasvavate aktsiakasumitega,” ennustas Hänni.

“Alates finantskriisist on minu arvates toimunud nihe turuosaliste psühholoogias, kus pi-

gem ollakse püsivas ootustele allajäämise valmisolekus. Selle tõttu võib positiivne ootuste ületus olla suhteliselt suurema mõjuga kui ootustele allajäämine.”

Intresside järsk tõus on oht

“Kuna aktsiahinnad on äsja korraliku hüppe teinud, siis ootavad paljud korrektsiooni allapoole, et siis alanud aasta kokkuvõttes plussis lõpetada. Arenenud riikide aktsiahinnad on ajalooliste keskmistega võrreldes kõrged, kuid madalate (ja mõeldukalt kõrgemate) riskivabade intressitasemetega kontekstis mitte. Intresside (järsk) tõus on jätkuvalt risk, mis võib vara hinda mõjutada,” nentis Hänni.

Ta lisas, et aeglane intresside tõus poleks ajaloolise kogemuse põhjal aktsiaturgudele halb, kui see toimub reaktsioonina tugevnevale majandusele ja mõeldukale inflatsioonisurvele.

Võlakirjaturgudele võib aasta tulla aga küllaltki kõikuv, leiab ta.

“USA võlakirjaturule võiks eelolev aasta olla heitlik. Lühiajaliste intressimäärade tõus ja fiskaalstiimuli eeldatav rakendamise koos inflatsiooni kiirenemisega tähendaks kõrgemaid pikaajalisi intressimäärasid,” märkis Hänni.

Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus (EAS) edendab ettevõtlus- ja regionaalpoliitikat Eestis. Meie eesmärgiks on kujundada Eesti üheks konkurentsivõimelisemaks riigiks maailmas. Ettevõtlike tugisüsteemi suurima asutusena pakub EAS toetusi, nõustamist, koostöövõimalusi ja koolitust nii ettevõtjatele, teadusasutustele kui ka avalikule ja kolmandale sektorile.

Meie meeskonda on oodatud juhatuse esimees,

kelle tööks on organisatsiooni strateegiline ja tulemuslik juhtimine ning arendamine. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd ning esindab organisatsiooni nii klientide, partnerite kui ka avalikkuse ees.

Sobival kandidaadil on:

- magistrakraad või sellega võrdsustatud kõrgharidus soovitatavalt majanduse, rahanduse või rahvusvaheliste suhete valdkonnas
- vähemalt 3-aastane juhtimise kogemus era- või avalikus sektoris
- väga hea inglise keele oskus

Juhatuse esimehe ametikoht on väljakutseks kogunud juhile – professionaalile, kes soovib end teostada suure organisatsioonis, keerukas valdkonnas, juhtides mitmekülgset tegevust. Antud ametikoht annab võimaluse teostada inimeste juhtimise alaseid ning organisatsiooni arendamise ambitsioone. Vaata rohkem infot: www.eas.ee

Kandideerimine talendipank.fontes.ee

Tähtaeg 22. jaanuar

Lisainfo 62 770 77

Juhtivkonsultant Eva Lelumees

Värbamisspetsialist Kevin Schultz

Messukeskus Helsinki Küllaga häid põhjuseid Soome sõiduks!

Helsingi Messikeskus on Soome suurim messide ja kongresside toimumiskoht, mis on tuntud oma professionaalsete ürituste ja teeninduse rahvusvahelise taseme poolest. Helsingi on meeldivalt lähedal ja messikeskus külastajale kergesti leitav. Tere tulemast!

- 11-13.1. Arst 2017**
Soome arstide kongress ja mess
easyFairs® Nordic Health Technology
tervishoiu- ja ravitehnoloogia IT mess
- 19-22.1. Matka 2017 - Turismimes**
Põhjamaade suurim turismimes
- 20-22.1. Caravan**
haagissuvilad ja matkaautod
- 27-28.1. Educa**
koolitus- ja haridusmess kõigi astmete õpetajatele
- 3-5.2. MP Motonäitus**
Põhjamaade suurim mootorrattanaäitus
- 10-19.2. Vene Båt - Paadimes**
rahvusvaheline meremess
- 8-9.3. easyFairs® KAUPPLUS**
jaekaubanduse eri valdkonnad
easyFairs® Fastfood & Café & Ravintola
toitlustusala mess
easyFairs® e-Commerce Helsinki
e-kaubanduse mess

- 17-19.3. GoExpo**
outdoor, jalgratas, matkamine, golf, pallimängud
Foto & kaamera
fotograafia ja videote valmistamise, kodulektroonika mess
Helsinki Horse Fair
üritus hobusesõpradele
Finland Open 2017
rahvusvahelised tantsuspordi võistlused
- 23-24.3. Meditsiiniõdede päevad**
põetamise ja haigete hoolduse alane näitus
- 29-30.3. ChemBio Finland**
Laboritooted, biotehnoloogia, keemiatööstus
- 29-30.3. easyFairs® Advanced Engineering**
tuleviku-tehnoloogiad ja innovatsioon
easyFairs® IT PRO Helsinki
IT-mess profiil profile

- 6-9.4. Kevadaed, Oma kodu, Oma suvila, Sisusta!**
ehitamine, remont, sisustamine
Kohalik ja mahe
toidumess
- 14-16.4. American Car Show**
- 21-23.4. Laps**
Model Expo
Põhjamaade suurim mudeliehituse ja hobimes
- Käsitöö**
OutletExpo
tarbekaupade müügiüritus
- 22-23.4. Loomasõber**
lemmikloomad, tarbed

messukeskus.com

Messukeskus Helsinki, Messuaukio 1, PL 21, FI-00521 Soome.
tel: +358 40 450 3250, customer.service@messukeskus.com
Esindaja Eestis - Profexpo OÜ: info, kutsed, messiküllastuspaketid.
tel: 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee/messukeskus

TÖÖSUHTED

Töölt puudumise meelespea

Tööandja peab teatud juhul lubama töötajal teha isiklike toiminguid tööajast, säilitades seejuures tema töötasu.

PIRKKO-LIIS HARKMAA
advokaadibüroo COBALT
vandeadvokaat

Kui töötaja ei saa mingil mõjuval põhjusel tööd teha, peab töölepingu seaduse järgi maksuma tööandja talle keskmist töötasu mõistliku aja eest, mil töötaja on töö juurest eemal. Töötajal on õigus saada tasustatavat vaba aega mõistlikus ulatuses näiteks arsti juures käimiseks või asjaajamiseks ametiasutustes, kui neid toimetusi ei saa teha väljaspool tööaega. Samuti peab tööandja lubama tööst eemalolekut näiteks kodus toimunud avarii korral või lähedase isiku matuseks. Tööandja võib vaba aja saamise korda reguleerida töökorralduse reeglites.

Tabelis on muu hulgas märgitud ajutise töövõimetus, töötamise takistuse tõttu puudumise ning tööintervjuudel ja sünnituseelisel läbivaatusel käimise alused, kes- ja tasu.

MIS ON MIS

Töösuhete käsiraamat

Artikkel ilmus Äripäeva töösuhete käsiraamatus.

Äripäeva käsiraamatud on praktilised töövahendid tippspetsialistile ja juhile.

Töösuhete käsiraamat on ilmunud juba 10 aastat. Veebis täieneb info igal kuul, paberil ilmub täiendus neli korda aastas.

Käsiraamat annab nõu ja abi tööõiguse ja -suhete küsimustes. Pakutakse praktilisi lahendusi töösuhetes ette tulevatele keerulistele olukordadele ja aidatakse muutuval tööõiguse maastikul õiget kurssi hoida.

Käsiraamatus on kommentaarid ja selgitused õigusaktidele, näpunäited personali-probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks, praktilised näited, dokumendinäidised ning värskem kohtupraktika. Samuti käsitletakse töösuhete avalikus teenistuses.

Loe pikemalt Äripäeva töösuhete käsiraamatust: <http://kasiraamat.ee/et/toosuh- ted>.

Mida sisaldab aastane litsents?

- ligipääsu veebikeskkonnale
- võimalust kasutada nõuandekeskust
- vahetatavate lehtedega paberväljaannet
- kord kvartalis paberväljaande uuendusi
- elektroonilist uudiskirja Õigus uudised

TASUB TEADA

Doonor võib verd loovutada tööajast

Vereseaduse kohaselt on doonorist töötajal õigus saada vere loovutamiseks vaba aega.

Vere loovutamise aeg hõlmab doonori minekut vere loovutamise kohta, ettevalmistusi vere loovutamiseks, vere loovutamise protseduuri, vere loovutamisele järgnevat puhkust vere loovutamise kohas ja töökohale naasmist.

Doonorile võimaldatavat vaba aega ei arvestata tööaja hulka, kuid töölepingu seadusest võib tuleneda kohustus säilitada töötajale ärakäimise aja eest keskmise töötasu.

◀ Verd loovutamas võib töötaja käia tööajast. FOTO: ANDRAS KRALLA

PANE TÄHELE

Puudumise mõistlikku kestust tuleb hinnata igal üksikjuhtumil

Ajutine töövõimetus

ALUS

Elektroniline töövõimetusleht.

KESTUS

Oleneb töövõimetus kestusest. Haigushüvitisele on õigus maksimaalselt 182 päeva, aga töövõimetuslehte võib väljastada ka pikemaks ajaks.

Töövõimetus algusest ja lõpust teavitamise kord on soovitatav kindlaks määrata sisekorras või kokku leppida töölepingus.

TASU

Esimesed kolm päeva - tasustamata.

4.-8. kalendripäev - tööandja maksab haigushüvitist 70% ulatuses keskmisest töötasust.

Alates 9. kalendripäevast - haigushüvitist maksab haigekassa.

Tööandja peab maksuma haigushüvitise välja palgapäeval, aga mitte hiljem kui 30. kalendripäeval alates nõuetekohaselt vormistatud haiguslehe esitamisest tööandjale.

Haigekassa ei maksa kindlustatule töövõimetuslehte nende lehtede eest, mis on esitatud haigekassale hiljem kui 90 kalendripäeva pärast lehte märgitud tööleasumise päeva. See tähendab, et töötaja peab õigel ajal teavitama tööandjat töövõimetus lõppemisest ja tööandja peab õigel ajal saatma andmed haigekassale.

Puudumine töötamise takistuse tõttu

ALUS

Töötaja isikust tulenevad, aga mitte tahtlikult või raske hooletuse tõttu tekkinud põhjused, mis ei võimalda töötajal tööd teha.

Juhtumid, kui töötajalt ei saa töö tegemist oodata muul põhjusel, mis ei tulene tema isikust. Näiteks:

- töötaja hammas valutab ja ta läheb hambaarsti vastuvõtule;
- töötajal on vaja minna notariaaltehingut sõlmima, aga ta ei saa seda tööaja korralduse tõttu muul ajal teha;
- töötaja perekonnas on ootamatu hädaolukord ja töötaja kohalolek on vajalik;

99 Töötajal on õigus saada tasustatavat vaba aega mõistlikus ulatuses näiteks arsti juures käimiseks või asjaajamiseks ametiasutustes, kui neid toimetusi ei saa teha väljaspool tööaega.

- töötaja korteris on toimunud vargus ja ta peab andma politseile sündmuskohal ütlusi;
  - töötaja kodus on veeavarii;
  - ilmastikuolude või ühistransporditöötajate streigi tõttu ei õnnestu töötajal tööle tulla;
  - töötaja perekonnas on juhtunud õnnetus;
  - töötaja laps on ootamatult haigestunud;
  - töötaja peab minema lähedase matusele;
  - töötaja peab osalema kaitsereassidde ameti arstlikus komisjonis, aga ta ei saa seda tööaja korralduse tõttu muul ajal teha.
- Soovitav on sisereeglina kokku leppida, kuidas töötaja vaba aja võtmise vajadusest teavitada.
- Asjaolusid arvestades ei pruugi alati olla võimalik töötajalt nõuda tööandjalt nõusoleku taotlemist või pikka etteteatamise aega.

KESTUS

Mõistlik aeg, mida on vaja takistuse kõrvaldamiseks. Mõistlikust tuleb hinnata igal üksikjuhtumil. See ei saa olla pikaajaline või püsiv takistus, vaid peab olema piiratud ajavahe- miksena.

TASU

Peab säilitama keskmise töötasu.

Vaba aeg tööintervjuudel käimiseks etteteatamistähtajal

ALUS

Kui tööandja ütleb töölepingu erakorraliselt üles, annab ta töötajale ülesõtmise etteteatamise tähtaja jooksul mõistlikus ulatuses vaba aega uue töö otsimiseks.

KESTUS

Mõistlik aeg. Mõistlikust tuleb hinnata igal üksikjuhtumil.

TASU

Peab säilitama keskmise töötasu.

Vaba aeg sünnituseelseks läbivaatuseks

ALUS

Tööandja on kohustatud andma rasedale arsti või ämmaemanda otsuses näidatud ajal

vaba aega sünnituseelseks läbivaatuseks, mis arvatakse tööaja hulka.

KESTUS

Mõistlik aeg. Mõistlikust tuleb hinnata igal üksikjuhtumil.

TASU

Peab säilitama keskmise töötasu.

Vaba aeg töökeskkonnavolinikule, töökeskkonnanõukogu liikmele ja töötajate usaldusisikule

ALUS

Tööandja peab võimaldama töökeskkonnavolinikul oma kohustusi täita põhitöö ajal. Tööandja vabastab töökeskkonnanõukogu liikme põhitööst ajaks, kui ta täidab töökeskkonnanõukogu liikme kohustusi. Usaldusisiku ülesandeid täidab töötaja kokkuleppel tööandjaga tööajal või väljaspool tööaega.

KESTUS

Ülesannete täitmise aeg määratakse kindlaks kollektiivlepingus või muus tööandja ja töötajate kirjalikus lepingus.

Töökeskkonnavolinik - ülesannete täitmise aeg oleneb ettevõtte suuruselt ja töötingimustest ning muudest asjaoludest, aga see ei tohi olla lühem kui kaks tundi nädalas.

Töökeskkonnanõukogu liige - põhitööst vabastamise aeg ei tohi olla lühem kui üks tund nädalas. Kui töökeskkonnanõukogu liige on ka töökeskkonnavolinik, siis liidetakse mõlemaks tööks ettenähtud aeg.

Usaldusisik - tööandja tagab usaldusisikule tema ülesannete täitmiseks tööajal:

- 5-100 töötaja esindamise korral vähemalt 4 tundi tööaeg nädalas;
- 101-300 töötaja esindamise korral vähemalt 8 tundi tööaeg nädalas;
- 301-500 töötaja esindamise korral vähemalt 16 tundi tööaeg nädalas;
- üle 500 töötaja esindamise korral vähemalt 40 tundi tööaeg nädalas.

TASU

Peab säilitama keskmise töötasu.

Projektijuhtimise
hommikuseminar
EHITUS

7. veebruar 2017
Park Inn by Radisson Central Tallinn

Toimumise aeg: **9:00 – 12.45**

Hommikuseminar keskendub meeskonna koostööle ning projektide produktiivsuse tõstmisele

Kogemuslood:
Hilton Park Hotell Tallinn ehitus projekti juhtimine
Aasta ehitaja ja Merko Ehituse projektidirektor TARMO POHLAK
Londoni pilvelõhkuja fasaadiklaasi valmistamine
Glassolutions Baltikumi äriüksuse juhataja MARTTI KORK
Tallinna betoontee katselõigu projekti juhtimine
Tallinna linnavalitsuse nõunik PRIIT WILLBACH

Kasulikud nõuanded:
4 head tulemuslikkuse suurendamise töövõtet
koolitaja KRISTJAN OTSMANN
Kuidas muuta ehitusprotsessid ja nende haldamine efektiivsemaks?
Nordecon BIM projektijuht MIINA KARAFIN
Kuidas panna projekti meeskond edukalt koostööle?
meeskonnakoolitaja MARGUS ALVISTE

Vaata täispikka programmi Ehitusuudised.ee

Soodushind kuni 1. veebruarini 2017 on 129 eurot (km-ga 154,80 eurot).
Alates 2. veebruarist kehtib tavahind 199 eurot (km-ga 238,80 eurot).

Lisainfo ja registreerimine:
Maarit Eerme, hommikuseminari programmijuht,
5 144 884, maarit.eerme@aripaev.ee

Äripäev

EHITUSSEKTORI

2017. aasta seadusemuudatused

26. jaanuar 2017, Bliss Konverentsikeskus (Mustamäe tee 17, Tallinn)

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse 2016 jõustunud ja 2017 jõustuvad muudatused
TUULIKKI LAESSON, Laesson & partnerid OÜ jurist

Uus riigihangete seadus. Millised on olulisemad muudatused ehitusettevõtetele?
MARKO MEHILANE, Advokaadibüroo Entsik & Partnerid vandeadvokaat, partner

Lepingud. Lepingute koostamine, lepinguläbirääkimised. Lepingute muutmine
SIRET SIILBEK, Advokaadibüroo ALTERNA vandeadvokaat, partner

Mida peaksid ettevõtted tulenevalt kohtupraktikast arvestama riigihangetel osalemisel?
BRITTA OLTJER, LEADELL Pilv Advokaadibüroo vandeadvokaat/partner
EPP LUMISTE, LEADELL Pilv Advokaadibüroo vandeadvokaat

Pöördmaksustamine metalliäris muudab palju ka ehitussektoris
TÖNIS ELLING, Leinonen Eesti, nõustamisüksuse juht

Ehituslepingute muutmine ning lisa- ja muudatustööd kui peamine vaidlusteema tellija ja töövõtja vahelises suhtes
MARTIN KÄERDI, Raidla Ellexi vandeadvokaat ja nõunik

SOODUSHIND 149€ +km/osaleja
Tavahind 179€ +km/osaleja

Seminarile registreerimine: Lisandra Treimann,
55938167, lisandra.treimann@aripaev.ee

Korraldajad: Ehitusuudised.ee **Äripäev**

Vaatame tulevikku, millest on lähiajal saamas finantsjuhtide reaalsus!

Täna on homme

Pärnu Finantskonverents

30.-31. märtsil
Pärnu Kontserdimajas

Esinevad:

- Chris Giles, Financial Times'i majandustoimetaja
- Bjarte Bogsnes, Beyond Budgeting Roundtable juhatuse esimees
- Ardo Hansson, Eesti Panga president
- Taavi Veskimägi, Eleringi juhatuse esimees
- Priit Viru, AdCashi finantsjuht
- Lauri Ilison, Nortal Big Data ärisuuna juht
- Ivar Veskioja, 1Office tegevjuht
- Teet Jagomägi, Reach-U asutaja ja juht
- Kristjan Port, spordibioloog
- Paavo Siimann, Circle K Eesti finantsdirektor

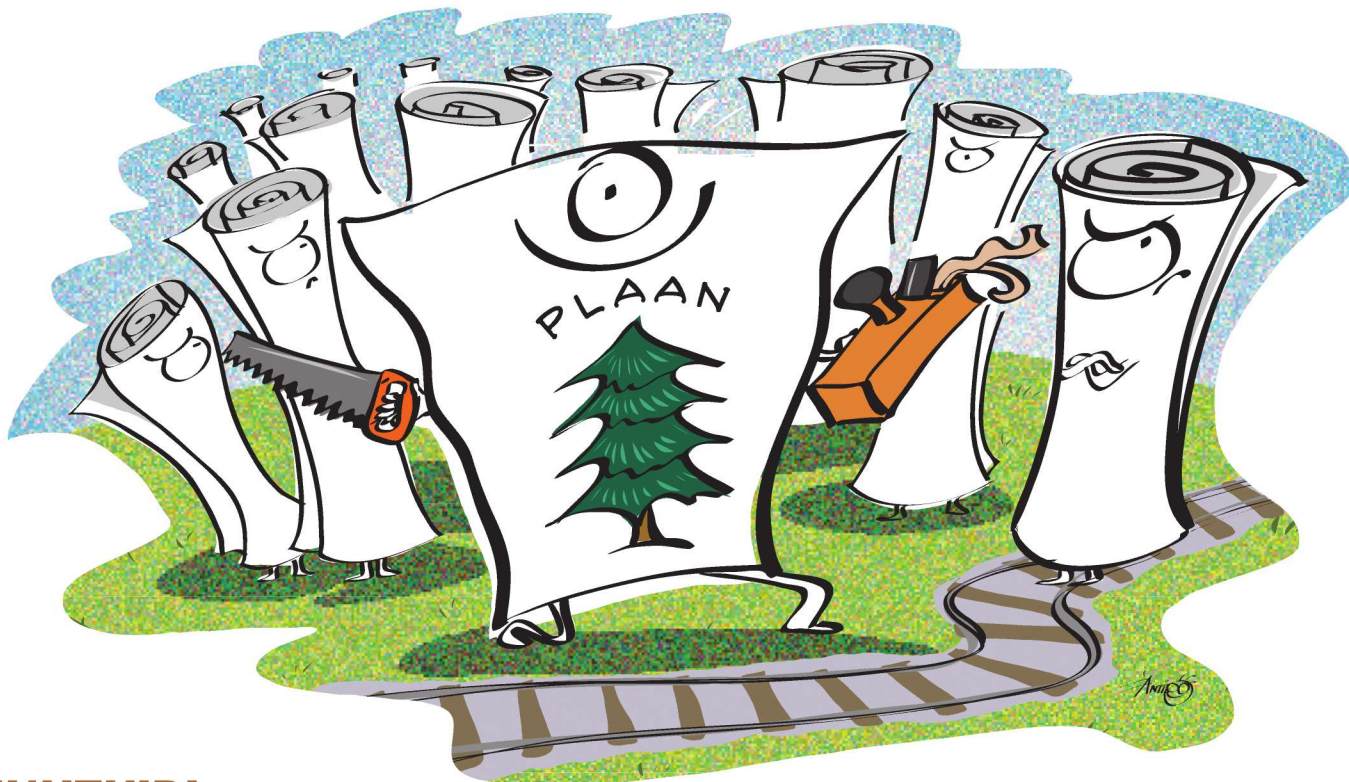
Ainult 20 kohta veel saadaval soodushinnaga 479€+km
(km-ga 574,8€, konverentsi täishind on 629€+km)!

Toetajad:

- Möller Auto
- Coca-Cola HBC Eesti
- Fitek
- CREDITINFO
- KOMMI ASEMEL

jt. **Registreeri kohe!** www.konverentsid.ee

JUHTKIRI

Eesti suurim *start-up* tuleb metsast

Äripäeva toimetus peab puiduärimeeste hiigelprojekti õnnestumise eeltingimuseks igakülgse avalikku asjaajamist.

Sel nädalal rabas Eesti avalikkust uudis miljardilise investeeringu saabumisest meie oma koduüle. Uudise tagant astusid välja kohalikud ettevõtjad, kes otsustasid oma unistusele kodumaisest võimsast puidutööstusest just võimsa PR-pommiga alguse panna.

Projekti autorid ei varja, et miljardiline investeering sihib selles suunas, et ka riigi huvi võiks projekti õnnestumises milleski väljenduda. Kas vajatakse riigilt garantiisid, muudatusi seadustes või sihitakse pensionifondide ressursse – see on alles selgumas. Kuigi meil on kogu projekti võimalik hinnata vaid väga piiratud andmete põhjal, tunnustab Äripäev valitud avalikku teavitust formaati. Niivõrd ambitsioonika plaani puhul ei ole võimalik tagaaste kaudu asjaajamine.

Sõnum jõudis kohale

Peaasjalikult Sylvesteri taustaga ettevõtjad tabasid projekti tutvustusega kümnesse ja märksõnad – Eesti mets ja miljardieurone investeering – panid kõik pead liikuma ja suud käima. Sõnum – oma metsa saame ka kohapeal töödelda, andes tööd oma inimestele ja luua lisaväärtusi siin kodumaal – on kohale toimetatud. Algus oleks

olnud veelgi võimsam, kui kaheksa ettevõtja suurtoetus erakondadele lastetoetuse tõstmise eest ei oleks just samal päeval avalikuks tulnud.

Aga just erakondade toetamise juhtumid võrdluses joonistub metsameeste strateegia ilu eriti hästi välja. Kui on suur plaan, mis vajab tõenäoliselt avaliku sektori osalemist ja poliitilisi otsuseid ning puudutab otseselt meie kõigi elukeskkonda, on õige tuua kogu lugu avalikuks. Oma ilusate mõtete selgitamine tagantjärele kipub kaduma kahtlustuste kihi alla. Nii varjas iibe tõusu toetamiseks mõeldud eelnõu vastuvõtmise eest hiigeltoetuse tegemine sõnumit, mida ettevõtjad oma suurejoonelise sammuga rõhutada tahtsid. Peamine arutelu käib toetuse kui teguviisi sobivuse, mitte demograafilise olukorra üle.

Paigas on vaid raamid

Megametsaprojekti realiseerimise kohta ei tea me veel õigupoolest midagi. Vastamist vajab lugematu arv küsimusi ja lahitud otsi on rohkem kui seotuid. Aga ideed on ju vabavara, igaüks saab kaasa mõelda ja leida oma lahendusi. Teostumiseks on kriitiline realistliku plaani olemas-

olu. Võib öelda, et metsamehed tegid väga *start-up* iliku alguse traditsioonilises valdkonnas. Moodsaid elemente on PR-strateegias veelgi – ei välista, et siit paistab mingi ühisrahastuse perspektiiv ja kellelgi ei ole keelatud tulla oma ideedega suurt algatust täiendama, olgu tegevusalaks sõjatööstus või mänguasjad. Võimalusi on meeletult ning seegi on avatud platvormi plussid.

Kindlasti on projekti üks garantiisid tugeva visiooniga erakapitali initsiatiiv. Algatajad on valdkonnas pädevad ning teavad hästi nii oma jõudu kui ka nõrkusi. Ilmselt ei ole neile teadmata eestlaste metsalembus, mistõttu on ootamatu, et ei taibatud kohe ka keskkonnaorganisatsioonide kaasata. Kui on midagi valguskartlikku, ei õnnestu musta valgeks rääkimine nagunii. Roheline mõtteviis võiks olla projekti tugevuste poolel, millega saanuks ka avatõrgetel oma avatud suhtumist ilmetada.

Vaadates, kuidas riigil kisub kiiva miljardiprojekt Rail Baltic, tasuks projekti veduritel avatud suhtlemisstiili plussidest oma järeldused teha. Kaasamine ja avatus igal tasandil ei pruugi olla harjumuspärane, aga on see-eest nutikas. Varjamine ei lahenda probleeme, vaid võimendab neid.

REPLIIK

Teeme tasuta bussiliikluse õigesti

Keskerakonna soov muuta maakonnasisesed bussiliinid tasuta liinideks on pikka aega paljudel utoopiline mõte tundunud.

Enamasti sellepärast, et tasuta asju pole olemas, on tasuta asjad. Uus majandus- ja taristuminister Kadri Simson on aga võtnud kindla eesmärgi luua tasuta teid viia.

Mõte on ilus ja teostus vajalik. On neid, kes maal elavad, aga ei käi tööle seetõttu, et neil pole võimalik suurt osa palgast transpordi peale kulutada. Pealegi kavatakse valitsus

ELIISA MATSALU
Äripäeva ajakirjanik

» Mõni bussifirma logistas tühjana metsateid vaid selleks, et saada täis kilomeetraaz ning omavalitsustelt selle eest raha saada.

busse maapiirkondades tühjalt sõitma panna, mis teeb kindlasti iga sihtgruppi kuuluva meele rõõmsaks.

Väljastada tühisõidud

Kuid siin peitub ka oht, et riik hakkab miljoneid eurosid maksma täiesti tühja – õigemini bussifirmade taskusse. Kasvasin üles Järva maakonnas maal, kus tühjalt sõitvad bussid polnud harv nähtus. Mõni bussifirma logistas tühjana metsateid vaid selleks, et saada täis kilomeetraaz ning omavalitsustelt selle eest raha saada.

Mis on hanke võitnud bussifirmal viga tühjalt sõita, kui kindel sissetulek omavalitsustelt laekub. Simson küll kinnitas, et tühjad bussid siiski sõitma ei hakka. Kuid kus see mõtekuse piir läheb? Kas üks inimene bussis on piisav?

Küsimusi on rohkem kui vastuseid. Selleks, et tasuta ühistransport maal oleks õige ja õiglane, on vaja ülevaadet, kes kuhu sõitma hakkaks, et selle eest maksta. Loodan, et valitsus saab sellega hakkama, vastasel juhul on lihtsalt rahast ja rahvast kahju.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kas poliitikutelt saab seadusi osta?

Värske ettevõtlus- ja taristuminister Kadri Simson selgitab tänases saates, kas seadusi on võimalik osta ning mis tunne on pärast kümneaastast ootamist valitsusse jõuda. Samuti räägib ta, miks on vesi peale tõmmatud mõnele tema ameti eelkäija Kristen Michali plaanitud asjale.

► Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

916

piletit osteti eelmisel aastal kõige rohkem ühele Elroni sõidukaardile. Kokku kõige suuremas summas sõideti Elroni sõidukaardiga 1900 euro eest. Sõidukaardile 110 piletit ostnud reisija kulutas piletitel 1876 eurot.

amello
raamatupidamisteenus

Raamatupidamine üle Eesti.
Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.

MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA

Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee
info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

AVISION

Aitame sõnumi nähtavaks muuta!

www.avision.ee
+372 6307474
rent@avision.ee

1243

RUUMI

ERINEVATEKS SÜNDMUSTEKS

SEMINARIRUUM.EU

► Tallinna vanalinnas fotograafile poseeriv investor Charlie Viikberg on aktsiate kõrval võtnud oma portfelli ka elukondlikku ja ärikinnisvara. FOTO: ANDRES HAABU

INVESTEERIMISPORTFELL

Staarmaakler usaldab praegu kaht aktsiat

Praeguses majandusolukorras on enamik varaklasse ebatavalised ning seetõttu keskendub eelmise börsibuumi staarmaakler Charlie Viikberg oma portfelli ehitamisel eelkõige likviidsetele Tallinna börsi aktsiatele.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

“Tähtis on, et kui turg pöördub, saaks oma investeeringutest mõistlikel tingimustel välja,” nimetas 20aastaselt esimese miljoni teeninud Viikberg olulise kriteeriumi, mida praegu investeerimisotsuseid tehes tuleks silmas pidada. Tema portfelli on praegu keskendunud Tallinna börsile. “Sealt võib leida näiteks Tallinki ja Olympic Entertainment Groupi (OEG) aktsiaid,” tõi ta välja koduturu likviidseimad väärtpaberid.

Viikberg kiitis Tallinki ja OEG dividenditootlust, mis tema sõnul ulatub stabiilselt 5–6 protsendini. “Praegu pole need aktsiad küll üle hinnatud, kuid kriisi ajal saab samasid ettevõtteid kindlasti veel parema hinnaga,” nentis ekspert. “Meil on tegelikult vähe ettevõtteid börsil ning see annab samas ka kindluse, et näiteks Tallinki kõvale ei tule uus miljoniline laevastik – seega Tallink on hea asi, kuid seda võiks veel paremini turundada,” jagus investoril näpu-

näiteid. Peale nimetatute on Tallinna börsil Viikbergi hinnangul kaubeldav veel ka Tallinna Vesi.

OEG kohta oli Viikbergil ka kriitikat. “Nad eelistavad rääkida vaid headest asjadest, näiteks kuidas hotell avatakse, ning teha sinna juurde ilusaid pilte,” sõnas ta. “Samas halbade asjadest ei räägi keegi – seda, et Poolas hakkas litsents lõppema, oleksid investorid teada tahtnud – paari aasta tagune teavitus loa tähtjast ei päde,” selgitas ta.

LHV on kallid

Kevadel börsile tulnud kodumaise panga aktsiat peab Viikberg aga kalliks ning sellele viitab ka see, et LHV-l õnnestus IPO käigus saada loodetud 10 000 investori asemel vaid 5500 rahapaigutajat.

Ettevõtet võib tulevikus negatiivselt mõjutada valitsuse plaanitud pangamaks. “See on justkui maha magatud – tegelikkus on aga see, et me veel ei tea, millised on mõjud,” nentis Viikberg. “Arvan, et uus maks mõjutab panka oluliselt rohkem kui näiteks Raasukese lahkumine.”

Raasukese kaotust peab Viikberg LHV jaoks suureks, kuid mitte fataalseks. “Iga

A Äripäeva Akadeemia

10.02.2017

Arvo Saat

€ 359 € (km-ga 430,80 €)
kehtib kuni 20.01.17

Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Korrastatud aeg Outlookis

Praktiline koolitus arvutiga enda töökorralduse ja e-koostöö arendamiseks

